

اسرار مادی و معنوی

۴۵۵۸

مفصل

حج

مرضیه سلمانی زارچی

فهرست مطالب

مقدمه	۹
پیشگفتار	۱۳

فصل اول: اسرار اجتماعی حج / ۱۷

اسرار اجتماعی حج	۱۹
۱. سلامت اخلاقی	۱۹
الف) توبه	۲۰
ب) اخلاص	۲۴
۲. سلامت فرهنگی	۲۷
۳. سلامت اقتصادی	۳۱
۴. سلامت جسمانی	۳۴

فصل دوم: اسرار سیاسی حج / ۳۷

آثار سیاسی حج	۳۹
---------------	----

۱. برائت از مشرکین ۳۹
۲. ولایت مداری ۴۳

فصل سوم: اسرار معنوی حج / ۴۹

- اسرار معنوی حج ۵۱
- منزل اول : (سیر من الخلق الی الحق) بریدن از ما سوی الله برای پیوند
با خدا ۵۲
- توبه: ۵۲
- یقفه ۵۵
- تخلیه ۵۷
- تحلیه ۵۹
- تجلیه ۶۲
- منزل دوم : سیر من الحق فی الحق ۶۷
- احرام ۶۷
- میقات ۶۹
- نیت ۷۰
- تلبیه ۷۱
- کعبه ۷۵
۱. کعبه تجلی عرش خداوند است ۷۵
۲. پایه گذاری کعبه به توحید محض است ۷۵

۳. تاسیس پایه های کعبه بر خلوص ناب :	۷۶
۴. مدار پاکی و مطاف پاکان:	۷۶
۵. محور قیام و مقاومت	۷۷
طواف	۷۷
نماز، ایات	۸۰
اداء حجاج الاسود	۸۱
آب زمزم	۸۴
سعی بین صفا و مروه	۸۴
تقصیر	۸۸
عرفات	۹۰
مشعرالحرام	۹۸
سرزمین منا	۱۰۲
رمی جمرات	۱۰۲
قربانی	۱۰۵
تقصیر	۱۰۷
زیارت مدینه	۱۰۸
منزل سوم: سیر من الحق الى الخلق	۱۱۰
نتیجه گیری	۱۱۵
فهرست منابع	۱۱۷

مقدمه

«وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ أَتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ
فَجٍّ عَمِيقٍ * لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُ»

و مردم را دعوت عمومی به حج کن تا پیاده و سواره
بر مرکب‌های لاغرازش همراه دوای به سوی خدا بیایند تا
سودهایی را که برای آنان هست بنظرند.

در آیه، منافع به صورت عام آمده و شامل منافع دنیوی و
اخروی می‌شود.

در حج رحمت و مغفرت و برکات آسمانی نازل می‌شود.
کسی که به مکه آمده از تمام برکات دنیوی، دینی و اخروی
بهره‌مند می‌شود.

کسی که اهل مال دنیا است از حج منافع مادی برمی گیرد و آن که اهل عمل و طاعت است از حج شیرینی طاعت نصیبش می شود و آن که اهل حال است صفای باطنی دریافت می کند و اهل توحید رضای حق می خرنند.

بخش مهمی از روایاتی که درباره آثار و حکمت های حج وارد شده مربوط به نفی فقر و افزایش مال است و این نشان دهنده اهمیت فراوان تاثیر حج در تامین نیازهای مادی و معنوی انسان ها است.

اما اهمیت حج نه تنها در تاثیرات مادی آن خلاصه نمیشود؛ بلکه آنچه که اهمیت بیشتری دارد همان اسرار و معارف حج و تاثیرات معنوی بر انسان است.

حج، بریدن از خلق و رویکردی به سیری حق است. حج، گسستن هر چه رنگ و بو، نیاز را می دهد و پیوستن و تنها لبیک گفتن به او (خداوند) است.

حج، انقطاع از رذائل اخلاقی و هوی ها و هواسهاست. حج، بریدن طمع ها و ... از خلق است. و این یعنی سیر من الخلق الی الحق (سفر از خلق به حق و دور شدن از غیر خدا)

حج، سیر کردن در وادی ملکوت است. هر عبادتی مخصوص کاری است؛ اما حج تنها عبادتی است که تمام عبادت ها را در برمی گیرد.

در حج، نماز، استغفار، اشک و آه، راز و نیاز با خدا، نجوا
و همنشینی با او وجود دارد

حکمت عبودیت در حج به کمال می‌رسد.

حج، عفو گنهکاران و آزمون انسان هاست.

حج، نشانه عظمت بی پایان است.

حج، بازار خداست و حاجی در این بازار با خدا معامله

می‌کند. را او برده می‌گیرد و مزد او جز بهشت نیست. پیامبر
گرامی اسلام ﷺ فرمود:

«لَيْسَ لِحَاجَةِ التَّبَرُّورِ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ؛

پاداش حج تبرّ، جز بهشت نیست»^۱.

والسلام على من اتبع الهدى

و السلام على سلمانى زارچى

اول ذیحجه الحرام ۱۴۳۶ هـ. ق

پیشگفتار

هر یک از عبادات، رموز و رازی دارد که دستیابی به ثمرات شیرین و ارزنده آن ها جز با فهم و درک صحیح آن رموز و تاثیراتی که بر زندگی فرد، اجتماع، بروح و روان انسان دارد، میسر نیست.

حج خانه خدا نیز از زمره مهمین عبادات است. حاجیان از فرسنگها راه با دشواریها و سختی های فراوان و هزینه های سنگین به سرزمین وحی آمده، با حضور در میقات لباس و پوشش معمولی خود را از تن بدر می کنند، و با پوشیدن جامه احرام و گفتن لبیک مُحرم شده به مکه می آیند. کُرداگرد خانه کعبه به طواف می پردازند، نماز طواف می خوانند، از صفا به مروه بر می گردند و و حاجی به شهر و دیار خویش بر می گردد.

آیا حج که عبادت است و گاهی در طول زندگی انسان، تنها یکبار توفیق تشرف حاصل می‌گردد برای همین اعمال ظاهری است؟

نه هرگز چنین نیست بلکه تمامی اعمال عبادی شریعت و تدبیر اسلامی، جدا از صُور ظاهری، دارای اسرار و رازهای شکفت انگیزی است که مومنان به میزان سعه خودشان از آن بهره‌مند می‌گردند.

تمامی اعمال و احکام شریعت جهت سازندگی فرد و جامعه اسلامی و رسیدن به دین فاضله وضع شده است و به همین دلیل حتی اعمال عبادی بر زندگی فردی و اجتماعی تاثیر مستقیم دارد و این تاثیر نه تنها بر زندگی دنیوی و مادی بشر؛ بلکه بیشتر از آن بر زندگی معنوی و اخروی او که نهایت مقصد است، تاثیرگذار می‌باشد.

بنابراین آنچه در قلمرو جسم و بدن مکتوبات است؛ همان احکام و آداب یک فریضه است و آنچه در قلمرو قلب اوست؛ همان اسرار و باطن آن عمل است که تاثیر معنوی بر انسان دارد.

نگرش عمیق و همه جانبه به آیات و روایات به خوبی این معنا را ثابت می‌کند که حج را ظاهری است و باطنی. زیارت بیت الله الحرام صورت و قشر و ظاهری دارد که همان مناسک

حج است و سیرت و مغزو باطنی دارد که همان اسرار حج و رسیدن به مقام قرب الهی است. آنچه مردم در ظاهر می بینند با حقیقت حج فاصله بسیار دارد و حال آنکه خداوند طالب آن حقیقت است خداوند حجی را می خواهد که تاثیرگذار باشد و حاجی پس از بازگشت به موطن خود تحولی اساسی در روحش پیدا کند.

حجی را می خواهد که مناسک آن، مناسک زندگی صحیح اسلامی باشد.

حجی را می طلبد که حاجی پس از برگشت، به غیر خدا لبیک نگوید و گرد غیر خدا نرود.

حجی را می خواهد که حاجی را آن با شیطان بستیزد و هر آنچه از دنیا نزدش عزیز است در راه خدا قربانی کند و جز خدا چیزی را نبیند و چیزی را نخواهد.

حج عبادتی خشک و بی روح نیست؛ بلکه عملی در حج نکته ها و معارف فراوان و والایی دارد که هدف اصلی حج را تشکیل داده و تاثیر مادی و معنوی بر زندگی انسان دارد.

حج، عبادتی است که بسیاری از فضائل اخلاقی و انسانی مانند اخلاص، ذکر خدا، طهارت نفس و تزکیه روح در آن متبلور است.

حج از جامعیت ویژه ای برخوردار است؛ زیرا مرکز عبادت و محل عبادت است.

علاوه بر آن مرکز سیاست و برائت از مشرکان است و نیز میدان دوری از شهوت و معصیت است حج تجسم اصول اعتقادی هر انسان مسلمان است.

حج، یادآور موضوع عالم محشر و عرصه قیامت است. رهبر کبیر انقلاب حضرت امام خمینی (رحمة الله علیه) می فرماید:

«حج کائنات معارف اسلامی است که از آن محتوای سیاست اسلام را در زوایای زندگی اید جستجو کرد»^۱.

بنابراین، آگاهی از تأثیرات این عبادت بزرگ می تواند بر روند تفکر انسان و اعمال او تأثیر گذاشت و انسان را از خلق به حق و از مادیات به معنویات و کمال سوق دهد.